

6. Комісаренко С. «Наука і суспільство – цей зв'язок має бути просто органічним». Виступ кандидата у Президенти НАН України // Світогляд, 2020, №5, с. 36-49.

7. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://suspilne.media/107414-golova-minfinu-ssa-rozkritikuvala-bitkoin/>

8. Майнінг - [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

9. [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://nv.ua/ukr/opinion/kriptovalyuta-yak-mask-obvaliv-bitkojin-ostanni-novini-50159936.html>

10. Методологія / Новий словник іншомовних слів / За ред. Л.І.Шевченко. - К.: АРІЙ, 2008. 672 с.

11. Шевчук В. Трансформація економіки та модифікація обліку: методологічні аспекти взаємодії // Економіка України, 1997. - №4.

12. Шевчук В. Проблеми управління рівноважним довгостроковим розвитком економіки на засадах фізичної економії // Облік і фінанси, 2016. - №4.

13. Конфорович А.Г. Колумби математики. - К.: Рад. школа, 1982. - 223 с.

14. Shevchuk V. Modern informative and innovative principles of nature management in the context of creating the latest economic picture of the world / Information and Innovation Technologies in Economics and Administration. Monograph. – Katowice: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach, 2019. 267 p.

УДК: 331.54:657(37)

Шендерівська Ю. Л.,

аспірантка,

ННЦ «Інститут аграрної економіки»

ПРОФЕСІЯ БУХГАЛТЕРА В РИМСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ

Розвиток професії бухгалтера в період існування Римської республіки характеризується значною зацікавленістю населення в обліковій практиці. Як зазначає Т. М. Малькова, «Абстрактні науки Рим цікавили мало. Однак фінансовою сферою і її юридичним регулюванням римляни займались серйозно» [1, с. 193]. Римське право забезпечувало чітке регулювання як державного, так і приватного обліку. Юристи визнавали важливість бухгалтерії і наполягали на публічності облікової інформації банків. Широка юридична практика прискорювала розвиток системи бухгалтерського обліку в Римській республіці.

В державному секторі економіки серед осіб, які виконували облікові функції, особлива роль відводилася квесторам – малочисельній групі високорангових фінансових чиновників, які зберігали ключі від скарбниці,

відповідали за розрахунки з державою, її архіви та стягнення штрафів, а також вели облік доходів і видатків держави, займались видачею коштів. Умовно кажучи, серед іншого квестори виконували функції головних бухгалтерів держави. До них були прикріплені писарі, які вели детальний облік майна і розрахунків.

На початковому етапі розвитку давньоримської облікової системи посаду квестора займали представники аристократії і тривалий час їхню діяльність не контролювали (вони самі були свого роду контролерами). Статус професії був відповідний. До I ст. н. е. чисельність квесторів зросла (з двох до двадцяти) і стати ними могли вже представники і нижчих прошарків суспільства. Також з'явилася посада куратора – контролера квесторів [1, с. 206].

Ще однією важливою державною економічною посадою був цензор. Особи, які займали цю посаду, раз на 5 років здійснювали перепис вільного населення та визначали розмір податків, належних до сплати (раби звільнялися від сплати податків). Використовуючи сучасну термінологію, можна говорити про те, що цензори відповідали за ведення статистичного і податкового обліку в Римській республіці. На посаду цензора обиралися лише громадяни високого соціального статусу та бездоганної репутації.

Розмір податкових платежів розраховувався на підставі облікової книги господарства, яку був зобов'язаний вести кожен господар (в тому числі ремісник чи купець). А якщо громадянин мав велике господарство, то до ведення обліку залучали вілика – управляючого маєтку.

В приватному секторі економіки окремо варто виділити аргентаріїв (банкірів) та публіканів (відкупників зобов'язань державі). Перші в більшості випадків походили з вершників (торгово-лихварська знать), тому, на відміну від ранніх грецьких трапезитів, мали вищий статус і вплив у суспільстві. Їхня діяльність контролювалася державою і вимагала ведення трьох облікових книг: книга реєстрацій господарських операцій (адверсарія – частково виконувала роль первинних документів), книга доходів і видатків (за неї банкір ніс юридичну відповідальність) і книга клієнтів [1, с. 228].

Публікани займались відкупом податків та інших зобов'язань державі, тобто вони самі вносили належні суми податків до скарбниці, а потім збирали кошти у населення. Розрахунки з державою вимагали ретельного обліку. Відповідно публікани мали окремий штат писарів, які займались веденням облікових книг. Діяльність публіканів була доволі руйнівною для населення, оскільки державний контроль за нею не здійснювався і всюди мали місце зловживання (податки збирались з великим надлишком). Не дивлячись на це, публікани мали суттєвий вплив і вагоме становище в суспільстві.

З огляду на вищеописане можна зробити висновок, що в Стародавньому Римі облік був присутній на усіх рівнях суспільно-економічного укладу. Хоча окремої і єдиної професії бухгалтера не існувало, проте його функції виконували: квестори, цензори, писарі, господарі маєтків, вілики, аргентарії.

Римляни проявляли значну приватну ініціативу у веденні обліку і соціальний статус цього виду діяльності був значно вищим, ніж у Греції, однак

залежав від соціального статусу фінансового службовця. Тобто не особи, які отримували посаду, набували високого соціального статусу, а навпаки – посади ставали престижними тому, що їх обіймали впливові жителі держави. Ще однією суттєвою рисою є тісний зв'язок бухгалтерського обліку та юриспруденції, що є аналогічним до сучасної ситуації.

Література

1. Малькова Т. Н. Древняя бухгалтерия: какой она была? М.: Финансы и статистика. 1995. 304.
2. Woolf A. H. A short history of accountants and accountancy. London: GEE & CO. (Publishers) Ltd., 34 Moorgate Street, E. C. 1912. 254 p.

УДК 657:331.102.24

Яшишена В.В.,

д.е.н., доцент, доцент кафедри економіки, обліку та оподаткування,

Пилявець В.М.,

к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки, обліку та оподаткування,

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ЗУНУ

СУЧАСНІ ПЕРСПЕКТИВИ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ПРОФЕСІЇ

Розвиток цифрової економіки супроводжується посиленням ролі інформаційних технологій, розробками в сфері штучного інтелекту, структурними змінами більшості господарських процесів. Це породжує песимізм і невпевненість в майбутньої затребуваності багатьох видів професійної діяльності.

Характерним прикладом служить бухгалтерська професія, перспективи якої продовжують обговорюватися не перший рік. Особливий резонанс викликають заяви про поступове відмирання професії, незважаючи на дискусійність багатьох наведених аргументів і висновків. Складно уявити собі цифрову економіку, що функціонує без головного ресурсу інформаційного суспільства. Формуються в системі бухгалтерського обліку відомості використовуються постійно ширшим колом приватних і громадських, внутрішніх і зовнішніх користувачів: акціонерами, інвесторами, регуляторами, фіскальними, митними, статистичними, антимонопольними органами та ін.

Нестабільна оцінка майбутнього існування бухгалтерського обліку вже зараз сприяє зниженню престижу цієї професії, помітно скорочує приплив вмотивованою молоді, негативно позначається на затребуваності бухгалтерського освіти. Для подолання негативних наслідків викладеної ситуації важливо визначити ключові компетенції бухгалтера майбутнього, досліджувати вплив процесів інформатизації економіки та їх вплив на зміст бухгалтерської професії в перспективі.